

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВІТЧИЗНЯНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра УСФН

У становленні та розвитку економічної термінології на вітчизняному ґрунті можна виділити кілька етапів:

1. Лексика, пов'язана з економічним розвитком України, із торгівлею, почала формуватися ще у давньоукраїнський період на основі спільнослов'янських коренів -куп-, -мін- (купити, куплений, міняти та інше);

2. У сфері дій, пов'язаних з купівлею-продажем у XIV-XV столітті використовувалися похідні утворення від давніх спільнослов'янських коренів -да- та -куп- (продавати, запродати, купити, коупувати, закоупити, покупити та інше). Людей, що займалися торгівлею, називали купець, торговець тощо. Торговець окремих товарів називався корчмар. Посередник, що фігурував у процесі купівлі-продажу мав назву барышникъ. Пізніше це слово вживалося як назва посередника з продажу коней.. Через міжетнічні контакти почали використовуватися запозичені слова (гандель, ринокъ, крамь, сума). Також з'явилися такі слова, як мъна, отмъна, проминънїе;

3. У XVI-XVIII столітті у мові продовжують вживатися слова давньоруської та староруської ділової писемності. З розвитком суспільства та мови торгово-економічних відносин виникають нові слова на ґрунті української мови та спільнослов'янської лексики (купецтво, купованье, перекупникъ, подкупца). З'являються нові запозичення (найчастіше з польської та російської мов) для позначення окремих галузей торгівлі: шинкь, вишинкь з «schenken» - «наливати, продаж вина, хмільних напоїв на розлив». Слово шинок пізніше закріпився на означення приміщення для торгівлі. Розвивається система вираження боргово-кредитних відносин (винен, долгъ, депозитъ, експенсъ, рандарь);

4. Історичні процеси, що відбуваються в Україні у XIX-XX столітті, суттєво вплинули на формування фінансової термінології. Із розширенням міжнародних зв'язків Україна збагачує свою лексику запозиченими термінами з інших мов: аванс, акциз, біржа, бухгалтерія, бюджет, емісія, кредит, пеня, тариф, штраф і т.д. Протягом 20-тих рр. XX століття було створено та вийшло друком чотири підручники з фінансової науки, чотири збірники «Праць комісії для виучування фінансових справ» та лекційні курси для студентів економічних спеціальностей, п'ять термінологічних словників. У 30-тих рр. процес розвитку української термінології був призупинений через ліквідацію Інституту української мови. Уся українська фінансова наука була практично знищена та отримала ярлик «буржуазної». Відновилася праця над цією галуззю лише в 50-80-тих рр. XX ст. Важливим явищем тієї доби став вихід «Російсько-українського словника соціально-економічної лексики», який містив 20147 слів і словосполучень;

5. З проголошенням України незалежною державою та конституційного закріплення за українською мовою державного статусу починається інтенсивне розширення та розвиток економічної термінології. У зв'язку з формуванням нових напрямків: теорія фінансів, державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, фінансовий ринок та фінансові послуги, історія фінансів України, історія фінансової науки, міжнародні фінанси та інше активного розвитку набула фінансова термінологія.

Таким чином наразі існує чимало словників різних типів, підручників, посібників та збірників, що суттєво розширює обрії української економічної термінології